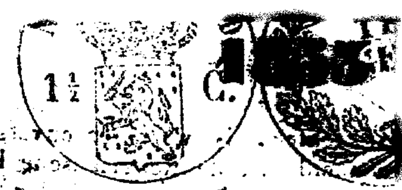
No 1784

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG, 4 MAART.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents segelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 3 Maart.

Welken spoed wij ook behooren te maken om het aanhangige wetsontwerp tot regeling van het armbestuur, wat zijnen geest en strekking betreft, aan onze lezers te doen kennen — zóó haastig mogen wij niet voortschrijden, dat wij die eene en bij uitstek gedenkwaardige plaats, in de inleiding tot de memorie van toelichting op de te bespreken wetsvoordragt, onopgemerkt zouden laten, waarin gehandeld wordt, naar aanleiding van het onderwerp in quæstie, over de verhouding der »Kerkgenootschappen" tot den Staat.

In het verslag der kommissie van rapporteurs was gezegd, dat »de diakonien onderdeelen of bestanddeelen der Kerk zijn, van haar uitgegaan en van haar afhankelijk. Het zijn instellingen, die, zooals het in art. 5 der voorgedragene wet wordt uitgedrukt, beheerd worden naar de voorschriften der bevoegde kerkbesturen. Treedt nu desniettemin de algemeene wetgever tevens in dat beheer, mengt hij zich in het gebruik van gelden uit godsdienstige liefdadigheid bijeengebragt tot doeleinden, die hij op zijn standpunt niet vermag te beoordeelen, dan begeeft hij zich op een gebied wat het zijne niet is, en waagt zich aan iets wat de tegenwoordige Regering nog meer dan eenige vroegere verklaard heeft te willen vermijden, namelijk de uitoefening van een *jus in sacra*."

Tot dus verre het verslag van de kommissie van rapporteurs. De memorie van toelichting beantwoordt haar op de volgende wijze: »Zoo men hetgeen het ontwerp ten aanzien van de kerkelijke armbesturen doet, eene uitoefening van het jus *in* sacra noemt, geeft men aan hetgeen onder deze benaming doorgaat, eene zeer buitengewone uitbreiding, zoodat het niet wel is in te zien, wat dan nog aan het jus *circa* sacra zou kunnen behooren. Het jus *in* sacra sluit geenszins het Staatsgezag uit, waar de werking van het kerkelijk bestuur met eene politieke aangelegenheid in aanraking komt. Wij hebben den middeneeuwschen Staat, een agregaat van nevens elkander geplaatste vereenigingen en regten, niet meer. Een kerkgenootschap is thans eene vereeniging *in* den Staat. Zoomin als absolutisme van de Staatsregering, is in onze dagen absolute onafhankelijkheid eener vereeniging in den Staat bestaanbaar."

Aldus de memorie van toelichting en aan hare woorden zal men ten minste geene klaarheid kunnen ontzeggen. Worden echter daarin de regten van den Staat niet te hoog opgevijzeld? Getuigen zij niet van eene betreurenswaardige miskenning van het wezen en van de regten der Kerk? Hebben zij niet eene beteekenis en eene *portée*, die bezorgdheid moeten wekken?

Over het *jus in sacra* en het *jus circa sacra*, uit een godsdienstig en staatsregtelijk oogpunt beschouwd — wij willen heden liefst daarover het stilzwijgen bewaren, wijl daarover te spreken ons te ver zou leiden. Even- [illegible] houdbare stelling — dat de middeneeuwsche Staat een agregaat zou zijn van *nevens elkander geplaatste* vereenigingen en regten — eene stelling, waarbij ten eenemale de eene grondslag, waarop de middeneeuwsche Staat berustte en de eene geest, die de middeneeuwsche maatschappij doordrenkte en bezielde, miskend worden. Een agregaat, eene juxta-pozitie van afzonderlijke individuen, zonder zamenhang, zonder verband, — de negentiende-eeuwsche Staat, gelijk hij door de hand van rationalisten gevormd is, verdiende veelmeer dezen naam! Doch dit zij verder aan zijne plaats gelaten. Wij hebben op dit oogenblik met de middeneeuwen niets te maken, maar na te gaan, in welke verhouding tot den Staat de Kerk door de regering beschouwd wordt. Beschouwen wij daarom liever hare volgende woorden iets meer van nabij — hare volgende woorden, die aldus luiden: »Een kerkgenootschap is *thans* eene vereeniging *in* den Staat. Zoo min als absolutisme van de Staatsregering, is in onze dagen absolute onafhankelijkheid eener vereeniging in den Staat bestaanbaar."

Dat de Kerk — wij laten aan anderen het gebruik van het woord »kerkgenootschap" — dat de Kerk eene vereeniging is in den Staat — wie zal het betwijfelen? Dat is zij echter *thans* niet alleen, zij is dat altijd geweest! Of kan men eenig moment in de geschiedenis aanwijzen, dat zij buiten den Staat bestaan heeft? Wij gelooven het niet. De Kerk is altijd geweest, is nog en zal altijd blijven het groote, historische feit *per excellentium*, dat derhalve zich niet in de wolken van het ideale verborgen houdt, maar thuis hoort op het gebied der realiteit. Doch, gelijk van haar alzoo met volle regt gezegd kan worden, dat zij is eene vereeniging in den Staat, zoo kan insgelijks van den Staat met gelijk regt gezegd worden, dat hij is eene vereeniging in de Kerk. Dat is onbetwistbaar waar van elken Staat, welks leden niet alle godsdienstig gevoel afgelegd hebben en die den invloed ondergaan der godsdienstleer, welke zij belijden. Eerst dan, wanneer de ingezetenen of de meerderheid der ingezetenen van een Staat alle godsdienstleer ter zijde gesteld, en de Godin der Rede aan den Eenen God zouden voorgetrokken hebben — eerst dan, zou men kunnen zeggen, dat een zoodanige Staat zich volkomen van de Kerk geëmancipeerd heeft en aan haar — mogt er nog welligt eenig spoor van haar, vroeger bestaan overgebleven zijn! — geene hoogere waarde toe te kennen heeft dan aan elke filantropische, literaire, wetenschappelijke of kommercieele vereeniging. Wat volgt nu uit deze tweeërlei stelling, die wij, ter verduidelijking van onze meening, in de volgende bewoordingen willen omzetten: dat de Kerk en de Staat, beide aan den mensch, ter bereiking van het doel zijner bestemming, *noodzakelijk*, beide van goddelijke instelling zijn? Dit: dat zij binnen de grenzen van den aan beide eigenen werkkring van elkander onafhankelijk zijn, en dat zij beide naast elkander zich verhouden als instellingen, niet van privaat, maar van publiek regt. Zoo die gevolgtrekking juist is, dan mag men niet insinueeren, dat de Kerk, als vereeniging in den Staat, van den Staat afhankelijk is. Evenmin als men zou mogen stellen, dat de Staat, als zoodanig, afhankelijk is van de Kerk.

Eene andere vraag doet zich echter nu op: Zijn dan Kerk en Staat van elkander in alle opzigten geheel onafhankelijk? Het antwoord ligt voor de hand: neen, dat zijn zij niet. Het leven is te gekompliceerd, dan dat beide zich niet dikwijls zouden ontmoeten ter regeling van quæstien hebben, bij welker behandeling beide belang, en beide regten hebben te laten gelden. Hoe intusschen, bij 't voorkomen van zulke quæstien, te handelen? Moet de Kerk alsdan den Staat ignoreeren en de zaak maar uitmaken, zonder hem gehoord te hebben? Of zal de Staat, gebruik makende van het regt des sterkeren, aan de Kerk zijn wil opleggen, haar een: *sic volo, sic jubeo; stat pro ratione voluntas*, toevoegende? Het laatste ware despotismus en met verdrukking der Kerk gelijk te stellen; het eerste ware eene onverschoonbare aanmatiging! Maar wat dan? Dit: bij zulke voorkomende gevallen verstaan zich de Staat en de Kerk, onderhandelende zij onderling *comme de puissance à* [illegible] gehandhaafd, en zoo wordt de vrede bewaard tusschen de Kerk en den Staat.

De gevolgtrekking, met betrekking tot het onderwerp dat op dit oogenblik ons bezig houdt, is uit het voorgaande gemakkelijk op te maken. Dat de kerkelijke liefdadigheidsinstellingen bestanddeelen en onderdeelen der Kerk zijn, van haar uitgegaan en van haar afhankelijk, is boven allen twijfel. Wil de Staat in haar bestaan, in het bestaan der liefdadigheidsinstellingen, eenige wijziging brengen — hij kan dat alléén doen in overleg met de Kerk. Doet hij het zonder haar gehoord te hebben, zonder hare toestemming — dan verdrukt hij de Kerk. Wil de regering dat?

Men schrijft ons uit de residentie, dd. 2 Maart:

»Het onderzoek van het ontwerp van wet tot regeling van het armbestuur is reeds in de sektien der Tweede Kamer ten einde gebragt. Evenzoo, is reeds benoemd de kommissie van rapporteurs voor die wet. Zij is zamengesteld uit de heeren Groen, Blaupot ten Cate, Heemskerk Bz, Godefroi en van Heyden Reynestein. Uit deze zamenstelling der kommissie van rapporteurs schijnt reeds te blijken, dat aan het wetsontwerp geen gunstig onthaal bij de meerderheid van de leden der Tweede Kamer ten deel is gevallen. Zoo veel althans is zeker, dat de zamenstelling dier kommissie van dien aard is, dat daarin ruime stof ter overweging aan de regering gegeven is geworden. *Sapienti sat!*"

Wij hebben onlangs met den *Echo universel* aangedrongen op eene verbetering van het vervoer der brieven tusschen België en Nederland, dat veel te wenschen overlaat. De *Echo* heeft aangetoond, dat het noodzakelijk is eene tweede dienst tusschen Antwerpen en Rotterdam aan te leggen. Hij komt daarop in zijn Nommer van eergisteren terug, dewijl hij niet verneemt, dat er iets gedaan is of voorbereid, wordt om aan die behoefte, die algemeen gevoeld werd, te voldoen. Is het met der daad niet ondragelijk, dat alle brieven, die uit Frankrijk, Spanje en Italië komen, zoo zij hun weg over Parijs nemen, en van daar des avonds worden verzonden, elken dag te Antwerpen blijven liggen, van des morgens ongeveer 9 ure tot 7 ure des avonds. Hoe, wanneer overal elders rondom ons zich alles beweegt met de snelle vaart van den stoom, is bij ons niet alleen de overoude postkar, in zijn rustigen draf, het gewone vervoermiddel gebleven; maar kan men 't zelfs dulden, dat de gewigtige korrespondentiën, die de Fransche post ons aanbrengt, een ganschen dag te Antwerpen blijven liggen? Dat is immers geen toestand, die langer duren mag. Of zal men alle verbetering daaromtrent uitstellen tot dat de spoorweg in werking zal komen, die van Antwerpen naar de Roode vaart in aanbouw is? 't Zou ons bevreemden. Want het gouvernement heeft te veel bewijzen gegeven van aktiviteit, dan dat het niet vrij moet worden geacht van de Nederlandsche hebbelijkheid, die het *festina lente* door *traagheid* vertaalt. 't Is mogelijk dat eene tweede dienst schadelijk is voor de finantiën der brievenposterijen. Dat nadeel kan evenwel niet zoo groot zijn, dat het niet ruim zou worden opgewogen door de voordeelen, die een bespoedigd vervoer den handel zou aanbrengen. Wij vertrouwen daarom, dat de regering deze aangelegenheid in ernstige, hoezeer niet langdurige overweging zal nemen; ten einde zoo spoedig mogelijk voldoening worde gegeven aan hetgeen in het belang van handel en nijverheid noodig is.

In alle geval zou het wenschelijk zijn, dat in de Tweede Kamer daaromtrent eene interpellatie werde gedaan. Al ware het slechts om te vernemen, hoe de regering over deze aangelegenheid denkt, en wat zij plan heeft ten deze te verrigten.

Het tweede gedeelte der *Tijdsomstandigheden* [illegible] *Katholiek* is niet minder merkwaardig [illegible] Er zijn sommige hoofden [illegible] door het oproe- [illegible] gepeupel, dan door de gewapende legermagten der vorsten doen beslissen. De *Katholiek* zegt daaromtrent volgenderwijs zijne meening:

»In Engeland heeft dat feit eene andere gedaante. Terwijl op het Vasteland de vorsten zich ten gunste der godsdienst verklaren tegen het ongeloof, uit zich Victoria of haar ministerie ten gunste van het Protestantisme tegen de Katholieken, en heeft maatregelen genomen om deze te vervolgen. Nog hatelijker is de invloed en werking die het naar buiten oefent. Het bevordert, waar het kan, het Protestantisme en de revolutie. Nadat die pogingen in Spanje, in Napels en in Hongarije mislukt zijn, wekt het onrust en oproer in het noordelijk Italië. De bijbel wordt daar tegelijk met revolutionaire geschriften uit Engeland verspreid, en de evangeliepredikers zijn er oproermakers. Het goud, daarbij uitgedeeld, is voor zulke bedoelingen wel het magtigste middel. Door de beweging van alles zijn eindelijk ook de gemoederen zoo bewegelijk geworden, dat wie heden met een vollen buidel door Europa trekt, bijna overal onrust kan verwekken. Dat de Protestanten, zoo hier als elders, daarvan eenige uitbreiding hunner godsdienstige denkbeelden [illegible]

verwachten, is wel zeer onverstandig. Hunne ingenomenheid met de Rongiaansche beweging, schoon ze hen thans blozen doet, was minder naïef dan deze algemeene deelneming aan eene geheel van buiten en met de oneerlijkste middelen verwekte verwarring. Nog onlangs is weder een Italiaansch priester, die zich had laten verleiden, vol berouw over zijne misdaad tot de Kerk teruggekeerd, en uit zijne bekentenissen verneemt men, door wat belagchelijke hersenschimmen zich de Protestanten laten misleiden, en hoe de bedrieger bedrogen wordt.

»Maar de zaak heeft voor de Protestanten een nog beschamender zijde: dat zij zich mengen in zulke pogingen eener Engelsche, dat is misdadige politiek, en door middel van revolutie en Socialisme eenig regtvaardigmakend geloof hopen te verbreiden. Wie toch moet het niet verfoeijen, dat Engeland zijne bescherming biedt aan de daar zaamgeschoolde oproermakers, ter beraming en uitvoering hunner gruwelijke plannen? Is het waar, wat men ten onregte beweert, dat daartegen in dat land geene wet bestaat, noch kan gemaakt worden, en het zoo gewild wordt van de aldaar heerschende staatsinrigting of vrijheid: dan zijn alle Christenvolken verpligt tegen zulk eenen staat de wapens aan te gorden; en zoo ze met Turkije in vrede kunnen blijven, met Engeland kunnen zij het niet. En echter met zulke politiek, met zulke van daar uitgaande pogingen vereenigt men de zijne, om — het zuiver Evangelie te verkondigen!

»Bij die zamenwerking van het oproer en het Protestantisme, welke, van Engeland uitgegaan, en bestierd, zich in Sardinie als in andere streken van 't Noordelijk Italie, en niet minder in Zwitserland vertoont, doet zich de vraag voor, of het Protestantisme zich, zoo mogelijk aan 't hoofd poogt te stellen of meester te maken van den nog dreigenden geest des oproers? Of het dan inderdaad waar zoude zijn, wat sommige Protestantsche dagbladen en tijdschriften ons voorspiegelen: dat de groote worsteling die ieder voorziet, zal uitloopen op eenen algemeenen godsdienst-oorlog?

»Ware het niet dat van Protestantsche zijde herhaaldelijk daarmede gedreigd werd, wij zouden die vraag niet hebben geopperd. Afschuw zou ons terughouden, zoo niet voorzigtigheid; want er zijn dingen die men niet noemen moet, uit vreeze van ze in 't leven te roepen. Maar nadat eenmaal dergelijke denkbeelden zijn uitgestrooid, kan men ze niet vrijmoedig genoeg beoordeelen, en behooren diegenen niet te worden ontzien, die met zulk eenen gruwel de verbeelding hunner lezers voeden, en 't is onbegrijpelijk, er met groote godsvrucht over spreken.

»Wij wagen niet te zeggen, dat in de toekomst die ramp niet over ons werelddeel komen kan. Is het Protestantisme niet overal door geweld gevestigd? Ligt het bij gevolg niet in diens natuur geweld te plegen, en zal het zonder geweld vergaan? Ja, wie die natuur eenigzins dieper onderzoekt, bevindt, dat de absolute vrijheid der Duitsche filosofie, theoretische grondslag van het Socialisme en de anarchie van Proudhon, inderdaad niet verschilt van de absolute vrijheid der kinderen des geestes. En tot welke hoogte is de verbittering gestegen! Indien iemand, met welk doel ook, die overal verspreide warmte eens tot vlam bragt door ze te vergaderen? eens die lucht, die wij inademen, wist aan te wenden, niet voor een eenzamen zeetogt, maar om de raderen in beweging te brengen van de zeissenwagenen des oorlogs?

»Dan zoo we de mogelijkheid van die ramp niet durven ontkennen, waarschijnlijk komt het ons niet voor, althans niet, gelijk het van Protestantsche zijde wordt voorgesteld, dat Europa zich eerstdaags in twee partijen zal verdeelen, om voor of tegen Rome te velde te trekken. Daarvoor zou nog veel, zeer veel moeten gebeuren, ten opzigte van de bestaande denkbeelden, van de gesteldheid der gemoederen, van de ingewikkelde verhouding der staatsmagten, en der onmiddellijk meest dringende belangen. Zij die ons dat vreeselijk treurspel beloven, hebben de rollen reeds verdeeld, tot Noord-Amerika zal bij die katastrofe optreden; maar iemand hebben ze vergeten, iemand die alleen hunne combinatie kan in verwarring brengen: Zijne Majesteit den Keizer aller Russen.

»Wat is er te vreezen? Dat plaatselijke opschuddingen en beroeringen ontstaan, die zich dan meer of minder zouden kunnen verspreiden, maar toch de maat van eenen algemeenen godsdienstoorlog niet bereiken. Onheils genoeg, om diegenen strengelijk te laken die nu reeds beginnen te wapen te roepen.

»We hebben voor eenigen tijd medegedeeld, wat dienaangaande van Protestanten in Duitschland en Engeland ergerlijks verkondigd wordt. Thans vinden we in de laatst verschenen aflevering van *Waarheid in liefde*, eene dergelijke voorstelling van eenen Franschen Protestant, Pedezert genaamd, die tevens aan den auteur in dat tijdschrift, gelegenheid geeft, om ons in zijne afschuwelijke verbeelding eenen oogopslag te vergunnen.

»»Wanneer, dus spreekt de Franschman, de nieuw-Catholieken, zoo als men hen, zeer ten onregte overigens, noemt, magtig werden, zou onze toestand zeer hagchelijk zijn, en er zou een tijd komen, waarin wij »zouden gedrongen worden, om te kiezen tusschen het »ballingschap, of het martelaarschap of de afzwering." »Men verwondere zich niet over deze veronderstelling; [Het zou ons integendeel verwonderen zulke veronderstellingen niet te hooren.] »Alles wat gebeurd is kan weder gebeuren. Wij zijn er wat ons aangaat diep van »overtuigd. — Bewijs de ideeën dezelfden zijn, zouden »de handelingen het ook wezen."

»Is dat »waarheid in liefde"? Gelooft gij, dat wij u willen vermoorden of verbranden? Het Protestantisme is door het zwaard gepredikt. De Hugenoten poogden Frankrijk ten onderste boven te keeren en te maken tot eene republiek. Aan vechten en moorden was geen eind. Maar om kort te zijn, zullen we slechts aan eenige bloedige woorden en namen herinneren: Boerenkrijg! Dertigjarige krijg! Tachtigjarige oorlog! Zwitsersche krijg waarin Zwingel, de consequentste der hervormers, te veld trekt en sneuvelt! Hendrik VIII! Elisabeth! Christiern! Gustaaf Adolf! Dat zal wel genoeg zijn, om te doen zien, dat het Protestantisme zich niet als het eerste Christendom, 't welk het beweerde te herstellen, door geduld en lijden, door marteldood en ballingschap in Europa heeft uitgebreid. Die veronderstelling dus eener keuze tusschen het martelaarschap of de afzwering is onbeschaamd, is logenachtig, en spoort niet tot den moed van 't martelaarsschap, maar den aanval des oproers aan. En echter zij verwondert ons niet in het minste. Waarom niet? Omdat verre de meeste verdedigers van het Protestantisme helaas de wapenen der logentaal en des lasters niet versmaden, en niet schromen het woord te wenden tot de gevaarlijkste hartstogten. Men hoore al verder wat er gewenscht wordt:

»»*Wij koesteren niet den minsten twijfel over den »uitslag van den strijd. Wij wenschen dat het (Catholicisme) zich voor de nieuwe zamenleving plaatste met »den rozenkrans en den degen van den heiligen Lodewijk in de hand, en dat het openlijk zeide: ziedaar »wat ik wil zijn! Ik breng in de panden van mijn kleed »den vrede of den oorlog: kiest! De keus zou spoedig »gedaan zijn, en het evangelie niet nalaten te winnen, »wat de Catholieke Kerk zou hebben verloren*"

»En zoo iemand durfde van martelaarschap spreken! hij die den strijd met den degen wenscht, en dezen wil gekozen hebben. Overigens is de gelijkenis zeer ongelukkig. De H. Lodewijk heeft den degen gevoerd tegen de Turken, niet tegen de Protestanten, die nog niet in de wereld waren, en rechtvaardiger Koning heeft er in Europa niet geheerscht.

»De ergerlijke klap van Hoogleeraar Pedezert wordt met dat al door den predikant in *Waarheid in Liefde* uitnemend gevonden. Ook bij hem ontwaakt de moed niet om als martelaar te lijden, maar om, van half Europa en Amerika daarneven bijgestaan, tegen Rome met den degen te strijden. »*Wij zouden daarbij »de hoop voeden, dat de zaak, in Frankrijk op de »spits gedreven, niet eene Fransche zaak alleen blijven zou, maar eene Europeesche worden; en dan »verwachten wij, dat het ultramontanisme met de meerendeels zuiver christelijke beginselen rustende Europeesche beschaving in Noord- en Zuid-Duitschland, »in Engeland, Nederland, Scandinavië, Protestantsch »Zwitserland eenen zwaren strijd zou hebben, om niet »te spreken van de nog dieper liggende, waarachtig »protestantsche elementen, die er zich, even als in »Frankrijk, tegen zouden aankanten. Naar Noord-Amerika »zou buitendien de beweging ongetwijfeld overslaan, en »de nieuwe protestantsche wereld zou de oude niet in de »steek laten.*"

»Wat schoon gezigt! sprak de knaap die zijn vaders huis zag in brand staan.

»Spijt, bittere spijt over de hulde die de Kerk in Frankrijk ontvangt, en, overigens verschoonlijke, vrees voor Napoleon III, hebben den V. H. dat geheele opstel ingegeven. Om de Protestanten aan te moedigen verhaalt hij de ongeloofelijke, en voorlang als volstrekt onwaar bewezen bekeering van vijftig duizend Ieren tot het Anglikanisme! Het schoonste volgt.

»Ja, wij vertrouwen het mede: als het ultramontanisme zich in zijne volle kracht vertoont, is het den »ondergang nabij. [Dit zij ten troost bij den bestaanden en nog meer te verwachten voortgang der Katholieke Kerk.] »Maar terwijl wij ook met het oog op Frank»rijk nog op andere gronden ook onze hoop bouwen, »dan de Hoogleeraar Pedezert, rekenen wij buitendien »op een, door hem niet genoemden, maar stilzwijgend »erkenden grond — den geest en de magt van Hem, »die het licht der wereld is, en die niet gedoogen kan »of zal, dat de duisternis zegepraale in haren strijd met het licht. *Maar hij roept menschen ook tot zijne mede»arbeiders op, en aan die roepstem gehoor te geven en »haar te beantwoorden met woord en daad, is de groote »voorwaarde, waarop wij, ook voor onzen tijd en ons »volk, zoo de strijd nog heviger wordt, kunnen hopen »in de overwinning te deelen.*"

»Woord en *daad!* Welk eene insinuatie! Uw woord is al vrij erg, maar als ge met uwe daad voor den dag mogt komen, dan, heer Predikant! hopen we dat de politie haar pligt zal doen."

Men leest in de *Times*:

»Het schijnt, en wij weten niet in hoe verre dit gerucht gegrond is, — dat het Oostenrijksche gouvernement heeft besloten te vragen om de uitzetting van Kossuth, Mazzini en andere vlugtelingen, die thans de buitenlandsche revolutie onder de bescherming der Engelsche gastvrijheid aanstoken; en dat, ingeval men aan dit aanzoek geen gehoor geeft, de gouvernementen van Pruissen en van Frankrijk gereed zijn, om gezamentlijk en in denzelfden zin eene nota bij ons in te dienen. Zoo wij als dan nog mogten blijven weigeren, zouden we bedreigd worden, naar men zegt, met het terugroepen der gezanten, welke deze drie Mogendheden bij ons hof vertegenwoordigen, en te gelijk met alle ongelegenheden die hierdoor voor Engeland, nu aan zich zelven overgelaten, zouden kunnen ontstaan.

»De *Times* werpt zoo ver mogelijk is, het denkbeeld eener dusdanige koncessie weg. Terwijl hij melding maakt van de gastvrijheid aan Kossuth verleend, herinnert hij te gelijk de gastvrijheid bewezen aan Lodewijk Napoleon, die in Engeland den aanval op Boulogne voorbereidde, aan den prins van Pruissen, toen Berlijn geen veilige verblijfplaats meer was, aan Karel X en aan Louis Philippe,

»Engeland, dus drukt het blad zich uit, is slechts eene natie van vlugtelingen uit alle landen van Europa. De erfgenamen van zulk een bloed zouden liever hun leven opofferen, dan dit kenmerk hunner afkomst prijs te geven.

»En in ieder geval, het zijn slechts vlugtelingen, die uit de verte proklamatien uitvaardigen, welke gesteund worden door wapenen noch geld, en deze alleen kunnen schade in het buitenland veroorzaken. Al hadden honderde vluchtelingen van den Ierschen opstand zich over Europa verspreid, Engeland zou evenwel niet ophouden zijn staatkunde door vrede en verzoening te blijven volgen. Indien Oostenrijk, Frankrijk en Pruissen het vertrouwen in hun eigen land hebben herwonnen, dan zullen ook de vluchtelingen ontwapend zijn."

Wij laten het kompliment door de *Times* aan 't Engelschen volk gemaakt, als zoude het slechts zijn een bijeenraapsel van vlugtelingen, voor zijne rekening. Maar wij doen de vraag, hoe Frankrijk, Oostenrijk en Pruissen tot rust zullen komen, zoo zij steeds uit Engeland worden beroerd? En zijn die drie Mogendheden verpligt lijdelijk aan te zien, dat Engeland hun de gelegenheid beneemt, om tot rust te kunnen komen?

Den 23 Februarij heeft de kommissie van rapporteurs, bestaande uit de heeren Dommer, v. d. Linden, Gevers, v. d. Veen en de Fremerij, het eindverslag opgemaakt, betreffende de voordragt, ter regeling van de wet op de wetgevende magt der waterschaps-besturen.

Door al de leden der kommissie is de noodzakelijkheid erkend van het tot stand brengen van wetsbepalingen, geschikt om aan de keuren der waterschapsbesturen den vereischten klem te verzekeren. Zij gelooven, dat dit gedeelte der voordragt voldoende is, om in deze behoefte te voorzien. Een lid blijft echter van gevoelen dat het eerste artikel, in de toepassing, aanleiding zal geven tot bezwaar, vermits bij elk regtsgeding, de vraag zal ontstaan, of aan het waterschapsbestuur de bevoegdheid tot het maken der keur is toegekend, en of dat bestuur, vóór de uitvaardiging der wet, deze bevoegdheid wettig heeft uitgeoefend. Dit lid vreest, dat daardoor het hoofddoel van het eerste onderdeel der voordragt zal worden gemist.

Al de leden hebben eenparig toegestemd, dat, indien een waterschapsbestuur weigerachtig of nalatig blijft, om datgene te verrigten, waartoe het wettig verpligt is, of hetgeen het algemeen belang vordert, er eene magt moet bestaan, bevoegd, om daarin te voorzien. Een der leden heeft zich met het voorgestelde deswege vereenigd; twee hebben in de groote magt, aan het uitvoerend gezag toegekend, wel bezwaar gevonden, maar erkend, dat dit bij hen minder woog dan het gevoel van de noodzakelijkheid om de schadelijke gevolgen van onwil, nalatigheid, of tegenwerking te verhoeden. Bij de twee overige leden heeft de bedenking, ten aanzien van het geheel en al verliesen van de bevoegdheid aan het uitvoerend gezag, om in dezen tot eene eindbeslissing te geraken, hare volle kracht behouden, te meer, daar het hier geene tijdelijke voorziening geldt, maar een beginsel, hetwelk eenmaal aangenomen een element zoude worden van de bij de Grondwet gevorderde algemeene wet op den Waterstaat.

Naar het oordeel van drie leden der kommissie, bestaat er, omtrent de regeling van waterschaps-belangen, meer dan eene provincie betreffende, weinig of geen bezwaar. De beide andere leden hebben dit niet zoo gereedelijk toegestemd, maar hebben toch erkend, dat voor de beslissing van geschillen van dien aard een uitweg moet worden gevonden, en dat deze uitweg wel geen ander zoude kunnen zijn, dan die, welke bij de wet is voorgedragen. Zij hebben er bijgevoegd, dat de beslissing van het uitvoerend gezag in dergelijke zaken, welke in openbare Staten-vergaderingen zijn behandeld,

minder belangrijk. schijnt, dan in zulk geval waren bij het tweede onderdeel der wet is voorzien.

Z. M. heeft den heer J. P. baron van Aerssen Beijeren van Voshol, Hoogstdeszelfs raad van legatie, benoemd tot ridder der orde van den Nederl. Leeuw.

Z. M. heeft te, op hun verzoek, eervol ontslagen als burgemeester van Neer, J. Theelen; van Stein, H. Janssen en van Heerlen, J. J. Jaegers; alsmede D. van den Eertwegh als burgemeester van Roggel; en benoemd tot burgemeesters van Heerlen, D. L. Slassen; van Neer, J. W. Theelen; van Stein, P. Bronns; van Vlodrop, J. Potting en van Roggel, P. Theelen.

Z. M. heeft goedgevonden: 1°. eervol te ontslaan de burgemeesters der gemeenten: Grosthuizen, D. Schuitemaker; Scharwoude, J. van der Meer; Wijk aan Duin en Zee, C. Karshoff; Callantsoog, A. Kruijer; Urk, P. Nentjes; Bovenkarspel, S. Bakker; en 2°. te benoemen: tot burgemeesters van Avenhorn, Grosthuizen en Scharwoude, P. Spaans Jz., Beverwijk en Wijk aan Duin en Zee, Ch. Stumphius; Collantsoog, A. J. van Doorn, met bepaling dat hij die betrekking zal vereenigen met die van burgemeester van Zijpe; Hoogwoud, D. Appel; Kalslagen en Leijmuiden, J. van Beusekom; Oud Karspel, M. Krom; Urk, J. Asma; Bovenkarspel, P. Schuurman.

Z. M. heeft benoemd: tot rektor-magn. aan de hoogeschool te Utrecht voor het akademiejaar 1853/54, den hoogleeraar G. J. Mulder; tot ontv. der dir. bel. in- en uitg. regten en acc. te Markelo c. a., G. A. van Everdingen; tot ontv. der dir. bel. en acc. te Kamerik c. a., J. F. G. B. d'Harvant; tot ontv. der dir. bel. in- en uitg. regten en acc. te Biervliet c. a., C. van Valkenburg van de Kreke; en tot ontv. der dir. bel. en acc. te Arnemuiden c. a., Jhr. J. A. H. C. van Doorn.

Bij Koninklijk besluit is A. van Bemmel, gewezen sergmaj. bij het reg gren. en jag., thans cipier van het huis van arrest te Appingadam, benoemd tot adj.-komm. van het huis van opsluiting en tuchtiging te Leeuwarden.

Z. M. heeft goedgevonden te benoemen bij het 3de reg. vest.-artill., tot 2den luit. den kadet C. D. H. Schneider.

Z. M. heeft goedgevonden: 1°. aan J. A. G. Mathers, op zijn verzoek, eervol ontslag te verleenen als kapitein bij de dienstdoende schutterij te 's Hertogenbosch, en hem tevens te vergunnen de uniform der schutterij en de onderscheidingsteekenen aan zijnen rang van kapitein verbonden voortdurend te blijven dragen; en 2°. bij de dienstdoende schutterij te 's Hertogenbosch te benoemen: tot kapitein, Mr. H Sassen, thans 1e luitenant; tot 1e luitenant, J. M. van der Ven, thans 2e luitenant; tot 2e luitenant, Mr. P. G. P. van Raden, thans sergeant.

Z. M. heeft goedgevonden: 1°. J. van Baar jr. als burgemeester van Opmeer, en C. Groot als burgemeester van Veenhuizen eervol te ontslaan; en 2°. te benoemen tot burgemeester van Bloemendaal, N. Rouwen; Middelie, Warder en Kwadijk, P. Peeting; Spanbroek en Opmeer, P. F. van der Steen; Schermerhorn en Ursem, H. Lau, en Veenhuizen, D. de Boer, ten einde die betrekking te vereenigen met die van burgemeester van Heer-Hugowaard.

Den 1sten dezer is door Z. M. op de gebruikelijke wijze in een bijzonder gehoor ontvangen, de heer Don Antonio Louis de Arnau, ter overhandiging zijner geloofsbrieven als minister resident van H. M. de Koningin van Spanje bij het Nederlandsche Hof.

De minister van Finantien heeft vastgesteld de 220e Staatsloterij, welke zal bestaan uit 20,000 loten, 10,000 prijzen en 2 premien. De kollekte dier loterij zal geopend worden op 29 Maart en gesloten op 9 April 1853. De trekking van de onderscheidene klassen zal geschieden 14 dagen de eene na de andere. De eerste trekdag is bepaald op 25 April, de laatste op 15 Julij 1853.

Ofschoon het Haarlemmermeerwater door de werking der machines omstreeks half Februarij tot 3,70 el onder AP. was gedaald, heeft de menigvuldige sneeuw in de laatste dagen weder eene rijzing veroorzaakt en is de gemiddelde stand van de waarnemingen op den laatsten Februarij, bevonden 3,665 el te zijn, zoodat de waterstand een halve duim hooger is, dan die op den laatsten Januarij, in de *Staats-Courant* van 5 Feb. op 3,67 el onder AP. opgegeven.

[...] telegrafisten zijn aangesteld, waarvan enkelen reeds in dienst zijn getreden.

— In de zitting van den Gemeenteraad van 's Gravenhage van gisteren is ingekomen eene missive van den heer Mr. L. A. Lightenvelt, die zijn ontslag als lid van den raad inzendt, zoowel ten gevolge daarvan, als uit hoofde van het overlijden van den heer van den Oudermeulen, zijn er twee vacatures in den Raad ontstaan, die, naar men verwacht, eerlang zullen worden aangevuld.

— Gisteren morgen, ongeveer ten zeven ure bevond zich, bij schoon weder, eene der pinken van den reeder P. Varkevisser voor Ter Heyden. De equipage van de pink was, op één man na, die aan het roer stond, in het voor-order, toen zij eensklaps gewaar werden dat het vaartuig als 't ware ronddraaiden; zich naar boven gespoed hebbende zochten zij te vergeefs op de schuit naar haren makker, Maarten Baak, dien zij eindelijk op een kleinen afstand van het vaartuig in zee gewaar werden. Het gelukte de visschers den drenkeling aan boord te krijgen, doch ofschoon deze welligt nog niet was overleden, bragten zij, in weerwil hunner pogingen om de levensgeesten op te wekken, dezen morgen te Scheveningen geen lijk aan. Maarten Baak laat eene weduwe en drie kinderen achter.

NIJMEGEN, 2 Maart. Door de aanhoudende vorst en de nedervallende sneeuw ziet men iedere morgen in de Waal alhier, veel drijfijs, waardoor de scheepvaart belemmerd is. Indien de vorst en de sneeuw aanhoudt zal ook weldra de gierbrug weggenomen worden.

(*Gelderlander.*)

CAPELLE (LANGSTRAAT), 1 Maart. Van goederhand verneemt men, dat gisteren in het naburige Loon op Zand de stukken uit 's Hage zijn ontvangen, bevattende het zoo lang gewenschte punt, de goedkeuring der scheiding van Loon op Zand en Kaatsheuvel. Men verwacht nu ook spoedig het beslag dienaangaande van de Provinciale Staten van dit gewest. Beide plaatsen zullen nu in het bezit gesteld worden van een eigen bestuur en raadhuis. Men kan zich levendig verbeelden, welk eene vreugde er gisteren te Loon op Zand was, toen het aan de bewoners werd afgekondigd. (*Amst. C.*)

SCHIEDAM, 1 Maart. De heer W. A. van der Burg zal voor zijne rekening op het Roomsch Katholieke kerkhof alhier, doen bouwen eene kapel, en deze tot een geschenk doen strekken, hetwelk in der daad van eene ruime mildheid getuigt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 1 Maart. Het onderzoek van de staatsbegrooting voor 1854 door den raad van State, is ten einde gebragt.

— De *Constitutionnel* beweert dat de Porte zich heeft voorbehouden op de quaestie, betreffende de havens Cleck en Sutorina nader terug te komen, en worden de onderhandelingen met Oostenrijk nog voortgezet.

MADRID, 24 Febr. Heden ziet een besluit het licht, waarbij aan de dagbladen verboden wordt parlementaire debatten anders dan volgens officieele mededeeling, openbaar te maken of uittreksels daarvan te geven.

ENGELAND.

LONDEN, 1 Maart. Lord Palmerston heeft in het Lagerhuis verklaard, dat er tot heden geen aanzoek tot uitzetting der vlugtelingen, bij het Engelsche gouvernement is ontvangen. Te gelijk heeft de Lord verzekerd, dat aan zulk verzoek nimmer gevolg zou worden gegeven, en en hij heeft het, voor de uitgewekenen raadzaam geoordeeld zich rustig te houden.

— Het Huis der Gemeenten heeft dezen keer, met ongemeenen spoed en zoo te zeggen zonder diskussie, de begrooting van uitgaven voor de landmagt aangenomen; zoodat het Huis nog in dezelfde zitting, waarin de beraadslaging daarover begon en eindigde, tot een ander punt van de dagorde konde overgaan, eene omstandigheid waarop door luid gejuich van de ministerieele zijde de aandacht werd gevestigd. De heer Sidney Herbert, het hoofd van het departement, had dan ook, door de rede waarmede hij de beraadslaging opende, velen voor zijne begrooting gewonnen. Het verschil tusschen deze en de loopende begrooting en de redenen der voorgedragen verhooging van verscheiden posten aangewezen hebbende, zeide hij dat het land, door de pogingen van eene reeks van bekwame ministers van oorlog, thans in staat was met minder kosten dan vroeger eene grooter legermagt te houden. Uit zijne rede bleek verder dat het land thans 21,000 krijgslieden meer dan in 1835 in dienst had, met minder kosten en bij betere verzorging van den soldaat.

— De sneeuwstorm van Woensdag II. heeft in het noordelijk gedeelte van Schotland, vele ongelukken [...] herder heeft het leven verloren, en men mist nog anderen.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 2 Maart. Men schrijft uit Freiburg, dat de Staatsraad met 6 stemmen tegen ééne tot de terugroeping van Mgr. Marilley besloten heeft.

— De tentoonstelling van schilderwerken, den 24 Febr. II. te Hannover geopend, telt meer dan 500 nommers.

— De beruchte Jakob Stämpfli, het hoofd der Bernsche radikalen, is wegens laster veroordeeld tot twee dagen gevangenisstraf, 100 frs. boete en de kosten.

BERLIJN, 2 Maart. Men schrijft van hier aan de *Alg. Z.*: Zonder den schok der revolutie ware de verandering in de Duitsche tolzaken niet tot stand gekomen. Pruissen's handelsverkeer zal door het verdrag met Oostenrijk ongemeen winnen, en de *paarl* van zijne kroon, de provincie Silezie, zal zeer in waarde stijgen; men kan zulks eenigzins opmaken uit den koers der opper-Silezische spoorweg-aandeelen, die plotseling tot 215 pCt. gestegen zijn.

— De konfessioneele vraag zal waarschijnlijk nog voor de diskussie van het budget op nieuw in de Kamer te berde worden gebragt. Men spreekt van uitvoerig gemotiveerd voorstel, waarin de leden der katholieke fraktie hunne vorderingen betreffende de dotatie der Katholieke Kerk aan het voorstel van Nöldechen c. s. tot verhooging van de dotatie der evangelische Kerk zullen tegenover stellen.

Het voorstel van Nöldechen zegt onbewimpeld: „*Le Protestantisme c'est la Prusse*. »Pruissen is het Protestantismus."

— De begrooting van Berlijn voor 1853 bedraagt aan ontvangsten en uitgaven 1,372,261 thalers.

— In de gevangenissen van Pruissen bevinden zich thans 90,000 gedetineerden.

WEENEN, 2 Maart. De Keizer neemt dagelijks in beterschap toe, en heeft de behandeling der Staatsaangelegenheden van minder belang, opgedragen aan den aartshertog Wilhelm.

— Men verzekert, dat tusschen Oostenrijk en Frankrijk onderhandeld wordt over een traktaat tot wederzijdsche uitlevering van misdadigers.

— Het vonnis van den moordenaar Libeny heeft o. a. de volgende daadzaken aan het licht gebragt:

Voor omstreeks twee maanden kwam hij in een winkel te Weenen, en zocht onder vele keukenmessen van verschillende grootte, die hem op zijne vraag voorgelegd werden, er een uit, dat hem het geschikst voorkwam, om zijn afschuwelijk feit te volbrengen; dit kocht hij derhalve. Hij liet dit buitengewoon slijpen, en wel op de wijze van een dolk, zoowel aan de rug-, als aan de gewone zijde, tot eene hoogte van vijf duimen van de punt af. Het mes zelf had een houten hecht en bovenaan eene breedte van twee duimen. Voorzien van dit wapen, dat hij onder zijn jas verborg, bespiedde hij weken achter een den Keizer op zijne wandelingen, die hij wist, dat deze omtrent den middag op de wallen gewoon was te doen.

Volgens zijne eigene getuigenis, vervolgde hij deze togten gedurende twaalf dagen, met slechts geringe tusschenpoozen. In dien tusschentijd kwam geen enkel oogenblik in zijne ziel het denkbeeld op, om, eer het te laat is, voor de misdaad terug te deinzen, zoodat eindelijk de noodlottige 18de Febr. aanbrak, zijnde de dag, waarop hij tusschen twaalf en een ure 's namiddags eene gelegenheid vond, om zijne verfoeijelijke daad ten uitvoer te brengen.

Hij ging dien dag omstreeks den middag uit, zonder vooraf zijn gewoon middagmaal te gebruiken, en rigtte zijne schreden terstond naar het binnengedeelte der stad, daarna naar de wallen nabij de roode torenpoort en vervolgens naar de Carinthische poort, waar de Keizer, vergezeld van zijn aide de camp, den kolonel O'Donnel juist was aangekomen, ten einde zijne gewone wandeling te doen.

Op het oogenblik, dat de Keizer op 60 schreden afstands van de Carinthische poort was genaderd, en eenige oogenblikken stil hield, om een pas aangekomen detachement verlofgangers in oogenschouw te nemen, waartoe hij, op de 3 voet hooge, borstwering zich voorover boog, naderde de booswicht, die juist van de tegenovergestelde rigting gekomen, en zich op acht schreden afstands van daar verwijderd had gehouden; plotseling, knoopte zijn jas snel los, haalde het werktuig voorzigtelijk te voorschijn, sprong, gelijk een tijger op op den Keizer toe, en bragt dezen met de [...] het mes een zoo hevigen steek toe aan het achterhoofd [...] dat het lemmet aan de punt tot een duim [...]

Op het oogenblik, dat hij [...] [...] door een burger, Jozef Ettenreich genaamd, welke schoot eene menigte anderen op den moordenaar toe, waarop hij naar de naaste militaire magt werd gevoerd.

Woedend over het mislukken van zijn moordaanslag, liet hij gedurende den tijd, dat men hem naar de gevangenis bragt, onophoudelijk kreten hooren ten gunste der republiek en van hem, die in een veilig oord aangeland, zijne landgenooten tot de revolutie had opgewekt, en die zeer zeker niet zal nalaten, zijne verdere pogingen tot verkrijging van dit doel onophoudelijk aan te weeden.

— De koningin van Griekenland bevindt zich, volgens het *Journal de Constantinople*, in gezegende omstandigheden.

— De Turken staan bij Grahowo, in het Zetha-dal en Omer-Pacha, bevindt zich met zijn korps bij Slatina. In de Rjecka Nahia kwam het den 15 Febr. tot een gevecht, dat de Turken 28 dooden kostte, en waarbij de Montenegrijnen, aangevoerd door Georg Petrovich, een stuk geschut bemagtigden. Ten gevolge van den hoogen waterstand had eene Turksche [...]

eene brug bij Hadzi-Most niet kunnen overtrokken, waarvan de Montenegrijnen gebruik maakten, om de Turken aan te vallen, welke laatsten met groot verlies op de vlugt werden geslagen.

ITALIE.

Volgens de Italiaansche bladen heeft Mazzini openlijk bekend gemaakt, de oproerige bewegingen te Milaan geheel voor zijne rekening te nemen. De Italiaansche onruststoker verzekert tevens, dat de proklamatie van Kossuth reeds van oude dagteekening is, en alleen voor het tegenwoordige oogenblik is gewijzigd.

STADSNIEUWS.

In de 219de Staats-Loterij zijn in de 5e Klasse bij de 8e Trekking prijzen van ƒ 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N° 9151 ƒ 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 3 Maart.

BEVALLEN (1 Maart): M. J. Pik, geb. Verberne, D. - E. van Delden, geb v. d. Hout, D.

OVERLEDEN (26 Febr.): H. Blickman, 58 j. — (27 Febr.): H. C. Westman, 75 j. - C. J. Koopman, 35 j. - J. Caspers, 71 j. — (28 Febr.): F. Hausleitner, 42 j. - A. M. Roelofs, 37 jaar.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			2 MAART 4½ u. gebl.	3 MAART 4 u.			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	65⅝	65½	a	65⅝	65 9/16
Dito Dito	3	»	77¼	77⅝	»	77¾	77⅝
Dito Dito	4	»	96⅝	96 9/16	»	96⅝	96 9/16
O. I. Leening 1844	4	»	96 7/16	96½	»		
Amortis. Syndic.	3½	»	95½		»		
Handel-Maatschappij	4½	»	120½		»		
Aand. Rijn-Spoorweg	»	»	101⅝		»		
Aand. Holl. S. M.					»		
Obligatien	»	»			»		
BELGIE, Obligatien 1844	»	»			»		
Cert. bij de Belg. Bank	2½	»			»		
Dito bij Rotsch. en Volksv	»	»	53	53⅛	»	53¼	
FRANKRIJK, Obligatien	3	»			»		
SPANJE Nieuwe	1	»	24 1/16	24⅛	»	24¼	24 3/16
Dito	3	»	48⅛		»		
Dito Binnenl. à 6/m.	»	»	43 5/16	43½	»	43 11/16	43 11/16
Coup. Bewijzen			7⅛	7⅛	»	7¼	
Amortisable Schuld		»	5 13/16	5⅞	»	5 15/16	
PORTUGAL te Londen	5	»	40½	40½	»		
Dito Dito	4	»	38½	38⅝	»		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	»	108½	108½	»		
Dito Dito 1828 en 1829	»	»			»		
Cert. bij d°. 1834 en 1833	»	»	97¼				
Dito	4½	»	102½		»		
Dito bij *Hope*	4	»	92⅝	92⅝	»		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	»	»	92		»		
Dito bij id. 5de Serie	4	»			»		
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»			»		
Cert. van dito	»	»			»		
POLEN, Certifikaten	4	»	87¼	87¼	»		
Dito Aand. à fl. 500					»		
Dito met Lot. » 300					»		
AMERIKA, Bank-Actiën			3⅞		»		
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 ƒ					»		
OOSTENRIJK, Metalliek	5	pCt.	82	81 15/16	»	82	
Dito 1847	2½	»	42 1/16	42	»	42⅛	
Dito 1851	2½	»	42 1/16	42	»	42⅛	
Dito 1849	5	»	92⅝	92¾	»		
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	»	»			»		
Dito	4	»	70¾	70⅞	»		
Letter B	5	»	92⅜	92½	»	92¾	
Aand. met Loting fl. 500	»	ƒ			»		
Nieuwe dito » 250	»	»			»		
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer*	5	pCt.			»		
BRAZILIE te Londen 1824	5	»			»		
Dito Deeling 1843	5	»			»		
Dito £ 20 [illegible]					»		
PERU [illegible]			[illegible]		»		
MEXICO Nieuwe	3	»	25⅝	25¾	»	25 13/16	25⅞
VENEZUELA à £ 100	3½	»			»		
GRENADA à £ 100	2	»	21¾	21¾	»	21⅞	
Dito Uitgestelde			11⅜	11½	»	11 9/16	
ECUADOR à £ 100		»	4 5/16		»		

Philad. bij Hope en C° 80½, 81; Grieken 5 pCt. 6, 5/16.

Binnenl. fondsen waren bij geringen handel prijshoudend. In vreemde effekten was de markt algemeen zeer geanimeerd, en besteedde men voor Spaansche, Oostenrijksche, Belgische en Mexikanen hooger prijzen.

Koers van het Geld: Beleening 2¼ pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m. ƒ	56 5/16	Livorno	2/m.	ƒ	38¾
[illegible]	zigt „	56 11/16	Napels	„	„	81½
Bordeaux	2/m. „	55⅞	Petersburg	„	„	1,87
„	½/m. „	56⅛	Weenen	6/w.	„	32
Madrid	[illegible] „	246	Augsburg	„	„	35⅛
Cadix	[illegible]	247	Frankfort	„	„	98¾
Seville	„	243	Hamburg	2/m.	„	35⅛
Bilbao	„	244	„	zigt	„	35 5/16
Lissabon	„ „	41¾	Londen	2/m	„	11,77½
Porto	„ „	41¾	„	zigt	„	11,85
Genua	2/m. „	46¾	Rotterdam		„	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

BERLIJN, 1 Maart. Schuldbr. 3½ pc. 93; Loten 148¼; Rusl. Stiegl. 4 pc. 97; Pools. 4 pc. 92½; Loten fl. 500 92¼; Oost. Met. 5 pc. 87; Amsterdam zigt 142¾g, id. 2/m. 142⅜g.

FRANKFORT, 1 Maart. Met. 5 pc. 85¾; A 5 pc. 85⅞; 2½ pc. 43½; Bank-Actien 1575; Darmst. Loten fl. 50 96; id. fl. 25 32¼; Badensche Loten fl. 50, 68¾; id. fl. 35, —; Nassausche fl. 25, 28; Holl. 2½ pc. 65⅜; id. 4 pc. 96¼; Sardinische 42¼.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 3 Maart. Het schip Hendrik Wester, kapt. R. J. Reynders, van Bourgas herwaarts gedestineerd, is den 6 Februarij lek, met zware slagzijde, verstopte pompen en na een gedeelte der lading over boord geworpen te hebben, te Angostoli binnengeloopen, en had den 9 dito een aanvang gemaakt met lossen.

— Het schip Sourabaya, kapt. A. M. Swarts, van Bezoekie naar Rotterdam, in Brouwershaven binnen, heeft, volgens brief van Rotterdam van den 2 dezer den 2/4 December op de hoogte van Mauritius wegens lekkage, circa 100 balen Koffij over boord moeten werpen.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 2 Maart. P. van Duivenbooden, A. R. Falck, Batavia. - D. Herderschee, Louise Maria, id. - G. J. Doekzen, Oceaan, id. - K. de Jong, Zuiderzee, Havana.

HELVOET, 1 Maart. T. van Rossem, Witte Corneliszn. de Witt, New-York.

VLISSINGEN, 28 Febr. S. Ouwehand, Walcheren, Batavia.

UITGEZEILD:

HELVOET, 1 Maart. M. van Rhyn van Alkemade, Biesbosch, Batavia. - T. Göbel, Tagal, id. - H. Bauma, Harmonie, New-York.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Kapt. Jonker, van Smirna in Texel binnen rapport gepraaid te hebben. Den 18 Jan. bij Kaap de Gate, Verwisseling, kapt. Boer, v. Palermo n. Rotterdam. De 27 Jan. in de straat v. Gibraltar, Mentor, kapt. de Kok van Galatz n. Rotterdam.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Oceaan Doekzen 4,610 b. Koffij, 2338 kann. Suiker, 985 sch. Tin, 2314 boss. Bindr. N. H. M.

— A. B. Falck, van Duivenbooden 8530 b. Koffij, 1073 kann Suiker, 681 sch. Tin, 2782 boss. Bindr. N. H. M.

PANAROEKAN, Louisa Maria, Herderschee: 8,200 b. Koffij, 1,982 kann. Suiker, 128 k. Cokhenille, 40 pic. Ceelhout, 1 partij Sapanhout, 891 sch. Tin, 1800 boss. Bindr. N. H. M.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Proteus, de Boer: 5283 b. Koffij, 390 sch Tin, 1976 b. Bindr. N. H. M.

— Vice Admiraal Gobius, Zwart: 4110 b. Koffij, 1970 kann. Suiker, 683 sch. Tin, 1930 b. Bindr. N. H. M.

— Olivier van Noord, Kievyt: 5100 b. Koffij, 1134 kan. Suiker, 80 k. Indigo, 112 fl. Noten, [illegible] Foelie, 1574 sch. Tin, [illegible] boss. Bindr. N. H. M.

— den Elshout, Rijken: 3300 b. Koffij, 1946 kann. Suiker, 802 sch. Tin, 2674 boss. Bindr. N. H. M.

BEZOEKIE, Soerabaya, Swarts: 3450 b. Koffij, 2138 k. Suiker, 692 sch. Tin, 1 partij Sapanhout, 2589 b. Bindr. N. H. M.

MIDDELBURG.

BATAVIA, Walcheren, Ouwehand: 2000 b. Koffij, 1518 kn. Suiker, 488 sch. Tin, 2767 b. Bindr. N. H. M.

RIVIER-VAART.

Rijnhoogte	ARNHEM 2 Maart	1 el	6 duim.
	KEULEN 1 „	5 vt.	9 »

CORRESPONDENTIE.

Er is ons, onder 't postmerk van Bergen-op-Zoom, een goed geschreven stuk toegezonden met het opschrift van: »Allengskens al schooner!" Na hetgene reeds van de daarin besprokene aangelegenheid gezegd is, achten wij 't onnoodig dat daarover nog verder worde uitgeweid; waarom wij het verdienstelijk opstel ter zijde leggen.

ADVERTENTIEN.

(2681) Heden overleed, na vroegtijdig met de H. H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk voorzien te zijn, mijn Echtgenoot de Wel-Edele Zeer Geleerde Heer JOZEPHUS HUBERTUS VAN ROER, Medecinæ Doctor in den ouderdom van bijna negen en dertig jaren.

GRAVE, 26 Februarij, 1853. M. C. VAN ROER, geb. LANGE.

(2679) Heden middag één ure overleed, na een langdurig en smartelijk lijden, vroegtijdig voorzien van de H. Sacramenten der stervenden, mijn dierbare Echtgenoot, de Heer L. VAN DEN BOGAARD, Rentmeester van het Hoogadelijk Huis *Wychen*.

WYCHEN, den 28 Februarij 1852. D. A. VAN DEN BOGAARD, geb. VAN CLARENBEEK.

Eene Jufvrouw van de R. C. Godsdienst, tusschen de 30 en 40 jaren oud, zag zich gaarne ten spoedigste of tegen Mei aanstaande, als **HUISHOUDSTER** geplaatst, zijnde 13 jaar in dusdanige betrekking werkzaam geweest en de beste getuige van eerlijkheid en goed gedrag kunnende produceeren. Reflecteerenden vervoegen zich met *franco* brieven onder letter M. bij den Uitgever dezer Courant. (2680)

Voor de weldadige werking uwer **REVALENTA**, die mij uit eenen treurigen toestand bevrijdde, bied ik u mijnen besten dank. Mijn ligchaam was zoodanig verzwakt, dat eene Wandeling van een half uur mij eene flaauwte veroorzaakte; de eetlust was weg, de Spijzen stonden mij tegen, nachtelijk zweeten, pijn in de Rug, slapeloosheid, moedeloosheid, melancholie, enz., waren de verschijnselen mijner Ziekte en ik gevoelde mij regt ongelukkig. Ik heb sedert eenigen tijd uw **REVALENTA ARABICA** gegeten en kan met waarheid getuigen, dat ik bijna geheel beter ben, het nachtzweeten heeft opgehouden, het gevoel van zwakte is over, de pijn verdwenen, ik geniet eenen goeden rustigen slaap en heb trek in het eten. Mijn vertrouwen op uwe **REVALENTA** staat vast.

Münster in WESTPHALEN, 15 Januarij 1853.
A. LEHMAN, *Spoorweg-Ambtenaar.*

DE REVALENTA is eene krachtige, voedzame spijs en belooft leven en gezondheid aan alle lijders; niemand behoeft meer aan zijne genezing te wanhopen; indigestiën, obstructiën, onregelmatige werking der ingewanden, zuur, kramppijnen, spasmen, diarrhae, nerveusiteit, leveraandoeningen, hartkloppingen, hoofdpijn, duizeligheid, maagontsteking, scrofulen, scorbut, koorts, waterzucht, onrust, slapeloosheid, melancholie en nog zoo vele andere ziekten, geneest het zeker en spoedig.

Zij wordt in het **VERKOOPHUIS** en bekende Depôts verkocht in blikken Doozen voor 87½ C., ƒ 2 00, ƒ 3.50, ƒ 8.00, ƒ 16 00.

De groote doozen hebben in verhouding tot den prijs al klimmende meer gewigts-inhoud dan de kleinere en zijn voordeeliger voor den verbruiker.

Amsterdam, Verkoophuis.
Akkrum, Pieter K. de Groot.
Alkmaar, J. Bringers Gz.
Almelo, C. Rossmark.
Apeldoorn, Bruno Tideman.
Arnhem, G. W. Tikkel.
» R. B. de Roos.
» G. Rogmans
Assen, H. P. A. van Gorcum.
Axel, Verbeek Vrolijk.
Bergen-op-Zoom, D. Pouwels.
Bodegraven, J.B.E C.Schlatman.
Bolsward, S. S. Oosterbaan.
Boxmeer, C. Muller.
Breda, Wed. Wierex Folla.
Delft, J. T. Wagner.
Delfzijl, A. W. G. Keyzer.
Deventer, J. Muller [illegible]
» Wed. S. F. Louwerens.
» J. L. v. Ruyven.
Doesburg, H. Lebbink.
Doetinchem, W. J. Raadgeep.
Dokkum, A. Schaafsma.
Dordrecht, J. Veth Jr.
Edam, J. F. Akkerboom Jr.
» P. de Boer Pz.
Enschede, M. Zilverberg.
Franeker, K. Drager.
Gemert, H. A. v. d. Willige.
Goes, C. Vreeke.
Gorcum, H. Bodery.
Gouda, A. Goedraad.
Groenlo, J. H. Huyskes.
Groningen, C. Rikkers.
» M. Gaasbeek.
Haarlem, J. Larsen.
» J. P. Karthaus.
's Hage, Sack en C°.
Harderwijk, Wed. G. Tijhoff.
Harlingen, P. L. Mirande Pz.
Hasselt, H. J. v. d. Vecht.
's Hertogenbosch, F. L. Welsch.
Hindeloopen, David de Jong.
Hoorn, L. B. Ruttenberg.
Kampen, Mej. H. Vooght.
Kollum, C. Nihot.
Kuilenburg, J. N. Hondius.
Lamswaarde, J. van Brabant.
Leeuwarden, S. P. Postma.
» J. J. van Haagen.
Leyden, A. Dirks.
Maastricht, Primavési cadet.
Meppel, Wed. Branderhorst.
Middelburg, J. C. Kries.
N. Diep, T. Groen, Verkoophuis.
Nijmegen, Gebr. Swemmelaar.
Olst, A. v. Enck.
Oudshoorn, G. v. d. Boom.
[illegible]
Purmerend, J. S. Veen.
Roermonde, J. J. Romen.
Rotterdam, J. A. Klinger en C°.
de Rijp, Wed J. J. van Hoolwerff.
Schagen, G. C. Konig.
Schiedam, N. Roepius.
Sittard, Colen Pakbier.
Sneek, P. T. Potma.
Tiel, L. Uhlfelder.
Tilburg, C. H. Domhoff.
Utrecht, T. Uitenbroek. Bakkersbrug.
» L. J. R. Bosch, Lijnmarkt.
Veendam, S. Savenyé.
Wageningen, [illegible]
Winschoten, [illegible]
Zaandam, G. Traus, Apoth.
Zaandijk, P. de Boer.
Zierikzee, C. v. Schaik.
Zutphen, J. [illegible] Wansleven.
» [illegible]ph. v. Ulderink.
Zwolle, A. A. v. d. Kolk.

(2682)

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Singel bij de Beulingsluis te Amsterdam, wordt met succes gedebit.

DE

LEVENS VAN GODS LIEVE HEILIGEN,

VOO ELKEN DAG VAN T JAAR;

benevens

Oefeningen, Gebeden en [illegible],

door H. J. C. [illegible]S. 1e Deel.
(Voor de maanden [illegible], Februarij en Maart.)

Bij inteekening kost dit werk 50 Cts. per deel, om ieder in de gelegenheid te stellen zich hetzelve te kunnen aanschaffen. Het is op fraai papier gedrukt en dit 1e deel bevat meer dan 320 bladz. Ook zal ieder deel even als dit 1e met een fraai plaatje voorzien zijn. Men kan voor dezen uiterst geringen prijs nog inteekenen tot dat het 4e deel zal zijn in het licht verschenen; dan is de tijd van inteekenen voorbij, en zal het werk met de helft van den prijs worden verhoogd.

De betaling geschiedt na de aflevering van het 2e deel voor de helft, en als het kompleet is voor de andere helft.

Men kan bij alle Boekhandelaren inteekenen. *Afzonderlijke deelen worden niet verkocht.*

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.